

KÁVÉESOK LAPJA

IV. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének, a Budapesti Kávésipartársulatnak, a Magyar Kávésok Országos Szövetségének hivatalos lapja

18. szám

Kiadó és laptulajdonos: A Budapesti Kávésok Ipartestülete	Felelős szerkesztő: Dr. Havas Nándor	Szerkeszti: A Budapesti Kávésok Ipartestületének sajtóbizottsága.
A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Magyar Kávésok Országos Szövetségének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Előfizetési díj: Egy félévre 8.— pengő, egész évre 16.— pengő.		Szerkesztőség: Budapest, VIII. József körút, 38. III. em. 17. Telefon: József 321—05 Kiadóhivatal: Budapest VIII., Rökk Szilárd uca 31 Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.

Külön meghívók helyett!

Meghívó.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének előljárósága f. é. szeptember 25-én (kedden) délután 4 órakor az ipartestület tanácsstermében

ülést

tart, melyre az előljáróság tagjait meghívja. Budapest, 1928. szept. 15-én.

Dr. Havas Nándor s. k. Mészáros Győző s. k. főtitkár, elnök.

Az előljárósági ülés után este 8 órakor a Britania szálló (VI. Teréz körút 39) különtermében Katona Gyula kartársunk tiszteletére társasvacsorára melyen családtagokat (hölgyvendégeket is) szívesen látunk.

Tallózás.

— Nyári reflexiók. —

A politika és társadalmi események nyári szünete segített bennünket ahhoz a kiténtető szerenéséhez, hogy iparunk ügyes-bajos dolgai a nyilvánosság ítélőszéke elé kerültek. Az egyik nagytekinthető sajtóorgánium a kávéházi árak drágaságát tette szóvá, a másikban egy igen nagytekinthető miniszterséget viselő politikus — bár elsősorban a vendéglőkre nézve — a főpincéri rendszer ellen tette meg kifogásait.

Harmadiknak e cikkkel vonatkozásban a munkásság lapja támadja a magyar vendéglősöket és kávéesokát, „mert a kizsákmányolás mai formája nekik sokkal kedvezőbb”. (Ugye milyen szépen van mondva?)

Nos hát engedtessek meg nekem, mint a „drágítók és kizsákmányolók” szerény vezetője az éremnek a másik oldalát is megmutathassam. Sorra veszem a felhozott kritikákat és igyekszem azokat a gyakorló iparos szempontjaival megvilágítani.

Első vád: a kávéház drága, illetve a kávéházi cikkek árai nagyok. Ha ezt mint egyszerű állító mondatot veszem, azt kell mondanom: ez igaz is!

Kétségtelen, hogy a kávéházak mai eladási árai az ú. n. békebeli árakat meghaladják.

De — és most jön az a bizonyos de, méltóztassék egyetlen oly cikket megnevezni, aminek az ára a békebeli vagy ennél alacsonyabb lenne. A kávéházi üzem nyersanyagai sokkal nagyobb %-ban drágultak, mint az eladási áraink, úgyhogy még a legkedvezőbb üzletmenet mellett is messze alatta maradnak annak a haszontételnek, amelyet béke idején számításba vehettünk.

Számtalanszor rámutattunk arra, hogy míg régente a kávéházak tiszta jövedelme 30—40 százalék között mozgott, addig az irányunkban egy cseppet sem elfogult adóhatóságok a leg gondosabb vizsgálat mellett sem bírtak

— a legjobbforgalmú üzleteknél sem — 4—8% haszonnal többet kihozni.

Hogy ez a 8% bankkamatláb és 10—12%-os magánkamattal idején mit jelent, részleteznünk felesleges.

Nagyon messze mennénk, ha a drágulás minden egyes tényezőit külön-külön elemezném és összehasonlítanám az egykori és a mai árakkal. Csak két tényezőre mutatok rá.

Hiteles adatok szerint a fővárosban üzemben levő, kerekén 150 kávéház fényüzési és forgalmi adó címén évi 600.000 pengőt szolgáltat be a kincstárnak. Ha most ez összeghez hozzászámítom a már annyiszor részletezett 36 féle különböző adó és közteher összegét: a kereseti, jövedelmi, vagyon, vigalmi, rokkant, italmérési, fogyasztási adók stb. stb. nagy szerényen számítok, ha ez összeghez 150 százalékot számítva kerekén 1.500.000 pengőre becsülöm a kávéházak által befizetett közszolgáltatások összegét. Ez üzletüket átlag évi 10.000 pengőt jelent, vagyis naponként 30 pengőt, melynek békében még a töredékét is alig fizették.

Ha még felenlítem az utóbbi évek folyamán óriási növekedett házbért, mely átlagosan 60—70 pengővel terheli az üzemeket, azt hiszem teljes joggal tehetem fel a kérdést, honnan és hogyan fedezzük ezt az átlagos napi 100 pengőt?

Pedig ez csak a kezdet, hol van a többi tényező?

Nem a kávéház drága, de a drágaság általános. A hiba ott van, hogy az illetékes tényezők nem tudják, vagy nem akarják a tömegek fogyasztóképességét alátámasztani és az egész világra kiterjedő drágulásból egy maradt ki — a kereseti lehetőségek, a fizetések és főként a fix jövedelmek.

Ennek hatását mi magunk is legjobban érezzük a fogyasztás megapadásában és mi örülünk a legjobban, ha ezeknek a tömegeknek az életstandardja a megváltozott viszonyoknak megfelelően javulna.

*

A főpincéri rendszer ellen és a revier rendszer mellett szól egy excellenciás tollból eredő cikk.

Bár vendéglős kartársaink e kérdéssel már foglalkoztak, úgy vélem nem lesz felesleges egy-két szót erről is mondanom.

Igazán jól esik, ha azt olvasom, hogy nagytekinthető befolyásos urak összeköttetéseiket arra használják, hogy külföldi barátait idehozzák és velük hazánkat megismertessék.

Ez azonban még nem idegenforgalom a szónak gazdasági értelmében, aminthogy az egész idegenforgalomunk csak a fejlesztés kezdetén van és még számos év munkájára lesz szükség, amíg annak gazdasági életünkben jelentősége lesz.

Nem akarom kritizálni idegenforgalmi szervezeteink munkáját, de ők maguk is elismerik, hogy még a kezdet kezdetén vagyunk.

A magyar vendéglős és kávésipar pedig

nem a jövőbeli és a forgalom tört részét alkotó idegenforgalomra van beállítva, hanem a hazai közönség látogatásaira, amely a mai rendszerhez ragaszkodik és annak minden megbolygatását zokon veszi.

Kétségtelen, hogy minden rendszernek vannak hibái és előnyei, nálunk ez idő szerint a főpincéri rendszer felel meg a legjobban.

Minden nagyobb ipari üzem munkamegosztásra és az egyes szolgáltatásoknak minél jobban való teljesítésére törekszik. Az a fel szolgáló pincér, akinek más gondja nincs, mint a rendelések teljesítése, kétségtelenül gondosabban végzi a feladatát, mintha a fizetés és a számolás munkája és gondja sokszor hosszú percekig feltartóztatja.

A revier rendszer nem ad módot az egyes vendégekkel való foglalkozásra és lehetnek időszakok, amikor minden pincér el van foglalva, még olyan sines, aki a vendégek elhelyezéséről gondoskodik.

Ezt végzi a főpincér, ki mindig a színen van figyel, fogad, helyet mutat, ellenőriz, a vendégek speciális kívánságait teljesíti és végül a fizetést is teljesíti. — Végre minden nagyobb üzemben van egy pénztáros, aki a pénzt kezeli és ezért felelős.

Hogy pedig ez kész a konyhában kiállított számla ellenében vagy a vendég bemondására történik, nem lehet oly nagyjelentőségű, hogy erre a kormányintézkedést kellene sürgetni.

Végre ahány ház annyi szokás. Ha a hazánkban megforduló idegeneknek többé nem lesz panasz a beutazási engedély, vámvizsgálat, megrendőri jelentkezési kötelezettségek és egyéb hatósági intézkedések ellen, ezt a kis kényelmetlenséget (ha az?) el tudja viselni.

Mi pedig mély alázattal kérjük Önagyméltóságát, ha már kormányintézkedést sürget, sürgesse azoknak a törvényeknek és rendeleteknek revízióját, amelynek a magyar nyilvános élelmezési üzemek évek óta bétájtják és fejlődésüket lehetetlenné teszik.

*

A harmadik a munkásság organuma, mely szerint az egész vendéglős és kávésipar a fizetésnélküli, a borralalón tengődő pincérekre van felépítve.

A vendéglős és kávésipar a közönségre támaszkodik, amelyet az alkalmazottak tartoznak gondosan és pontosan kiszolgálni.

A borralalórendszernek minél gyűlölethebb színben való feltüntetésére lehet politikai propaganda eszköze, de alkalmunk volt tapasztalni azt, hogy ott is, ahol kiirtották — ott is él és virágzik.

A nyár folyamán külföldet járt barátaimtól és vendégeimtől hallottam, hogy bár külföld számos helyén a borralaló helyett százalékos revierrendszer van, a borralalót sehol se utasították vissza — sőt . . .

Még a szigorú fascista törvények uralma alatt lévő Olaszországban is, ahol a borralaló tiltva van, megsértődött a pincér, — ha kevés volt a borralaló.

És a vendég fizette a „borralalót” vagy

KÖZPONTI ÁLTALÁNOS TEJCSARNOK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTI
Telefon: József 62—63
462—64
462—65
313—07

VII., ROTTENBILLER UCCA 3!

Telefon: József 338—91
346—68
350—16

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója.
Tojás-osztály.

Sürgőnycím: „Közte Budapest”

A legkiválóbb sörkülönlegesség

Szent István Porter-Sör

a Polgári Serfőző gyártmánya!

„tisztelődiját“ duplán, egyszer a számlához számított 15% alakjában — másodszer tetszése vagy a pincér tetszése szerint. Vagy ebben a formában már nem tisztességtelen a borralvaló?

Tudjuk nagyon jól, hogy amikor az ipar sorsa nehéz, a munkásoké sem könnyű. De ilyen dogma-kérdésekkel a bajokon segíteni nem lehet.

Amikor az eladási árakat a közönség — illetve annak szócsove a sajtó — magasan látja, kizárt dolog, hogy a százalékos rendszer révén azokat felemeljük — no meg a borralvaló is megmaradjon, ha rehabilitálva is!

Mészáros Győző.

A magunk ügyében!

Kartársaink és olvasóink tapasztalhatták, hogy lapunk anyagi ügyeivel e hasábonok a lehető legritkábban foglalkoztunk.

Mi nem közlünk előfizetési felhívásokat, nem gyűjtünk sajtóalapot és semmiféle anyagi támogatást nem kértünk.

Pedig egy szaklap kiadása és fentartása nagy munkát, súlyos áldozatokat jelent, különösen ha az oly terjedelemben jelenik meg, mint a mi lapunk.

A szaklap pedig ma ép oly nélkülözhetetlen segédeszköze minden iparüzőnek, mint munkájának bármely szerszáma, mely befelé figyelmeztet kötelezettségeinkre, oktat és ismerteti a szakma fejlődési fázisait, kifelé a külvilággal és a velünk összeköttetésben álló hivatalos és gazdasági tényezőkkel ismerteti az ipar helyzetét, bajait, kívánságait.

Az ipar körében felmerült kérdéseket voltaképp a szaklap viszi a nyilvánosság elé, hiszen elképzelni sem tudunk olyan népes nagygyűlést, amelyen nemesak a szakmai érdekeltségek lennének teljes számmal, de mindazok a tényezők, akik ügyes-bajos dolgaink elintézésére vannak hivatva.

Láttuk a multban, de a jelenben is tapasztalhatjuk, hogy vannak kéréseink, amelyeket 3-4 minisztérium, meg egyéb hatóságok elé kellett terjesztünk, amelyeket számtalan-szor sürgetniük kellett. Ezeket személyes utánjárással el sem végezhetnők, mert az illetékes tényezők elé való bejutás sokszor nehézségekkel és időáldozatokkal jár. Akkor pedig, amikor beadványaink egész serege fekszik különböző helyeken, valóságos fizikai lehetetlenség, minden egyes dolgot kellőképpen szorgalmazni.

Viszont a szaklap eljut mindenüvé. Megküldjük minden hatóságnak, amely a mi dolgainkkal foglalkozik és alkalmunk volt meggyőződni arról is, hogy az el is olvassák és figyelemmel kísérik.

Sok esetben a napi sajtó nagyobb nyilvánossága egyes kérdéseinket a közvélemény előterébe hoz és ennek erejével segíti a mi ügyeink megoldását.

Kétségtelen, hogy a szaksajtóra szükségünk van minden viszonylatban. A szaksajtó fejlettsége hűségeken feltünteteti az illető iparág fejlődésének nivóját, kulturafokát. Azt mondhatnánk, hogy a szaklap a mögötte álló érdekeltségnek a névjegye, mely egy pillanat alatt megmutatja, ki és micsoda annak tulajdonosa.

Ha tehát a szaksajtó fontosságát elismerjük, teljes joggal kívánhatjuk az érdekeltektől, hogy annak fenntartását és fejlesztését tegyék lehetővé és támogassák azt amennyire módjukban áll.

Ez pedig a kávéiparban egy kevés jóakarattal és megértéssel játszva teljesíthető.

Nem árulunk el semmiféle üzleti titkot, ha közöljük, hogy lapunk fenntartási költségeinek javarészt hirdetéseinkből fedezzük..., azaz fedeznők, ha kartársaink bennünket a kellő mértékben támogatnának.

Felesleges ismertetnünk a hirdetések szerepét a modern gazdasági életben, hiszen a mai modern sajtó gazdasági egzisztenciája erre van alapítva. Nem vagyunk kivétel ez alól mi sem, annál kevésbé, mert a lapok anyagi létének egyik igen fontos tényezője az előfizetési díj vagy eladási ár a mi budget-ünkben szerepet nem játszik.

Igy tisztán hirdetéseinkre vagyunk utalva. De ne feledjük el, hogy a hirdetések szintén iparosok és kereskedők, akik nem altruizmusból hirdetnek, de mert üzleteket akarnak kötni. Természetesen ha azt fogják tapasztalni, hogy a lapunkban közzétett hirdetésük eredménnyel nem jár és új összeköttetéseket nem tudnak szerezni, a hirdetésre költött pénzt kárba vesztettnek fogják tekinteni és a hirdetés beszűntetik.

Arra való tekintettel, hogy lapunk amúgy is csak elsőrangú cégek hirdeteit közli, mindenki saját jól felfogott érdekét szolgálja, ha elsősorban a nálunk hirdető cégeknél vá-

sárol és ily módon értéket ad lapunk hirdetőseinek.

Ily módon a hirdetőfeleknek is érdekében fog állani lapunk igénybevétele, viszont lapunk bőséges hirdetői anyaga biztos kalauza lesz a szakma beszerzési lehetőségeinek.

Igy tehát a támogatás első formája az üzleti összeköttetés azokkal a cégekkel felvenni, akik iparunk jelentőségét méltányolva szaklapunk útján igyekeznek azt megteremteni. — Vászárroljunk hirdetőinknél!

A másik ugyancsak értékes támogatási mód azon cégek figyelmének lapunkra való terelése, amelyekkel kartársaink valamely úton-módon összeköttetésbe léptek. Évek óta látjuk, hogy kartársaink sok milliárdos munkákat végeztenek olyan cégekkel, amelyek azt sem tudják, hogy a kávéiparnak megfelelő orgánuma van, még kevésbé, hogy hirdetés útján ismertessék cégüket. S míg egyrészt az illető cégek munkájának minőségéről ép a legközelebről érdekelt szakma tudomást sem vesz, addig nincs is módjában az egyszer már létesített üzleti összeköttetést bővíteni és fejleszteni.

Nem okozhat egyik kartársunknak sem fáradságot vagy áldozatot, ha szállítói figyelmét szaklapunkra, mint értékes hirdetői orgánumra felhívja, ismertetve a szaklapnak az érdekeltekre vonatkozó nagy fontosságát.

Meg vagyunk győződve, hogy ennek a felhívásnak az esetek túlnyomó részében fogantatja lesz és kartársaink úgy iparunknak, illetve lapunknak, mint szállítóinknak is értékes szolgálatot fognak tenni.

Ezt a propagandát a magunk részéről megkönnyíteni és alátámasztani akarjuk azzal, hogy megkérjük kartársainkat szállítói címének közlésére és így a megtörtént felhívásokat közvetlen eljárás útján kísérjük meg eredményessé és gyümölcsözővé tenni! Ipartestületünk irodája, illetve kiadóhivatala minden ilyen közlést köszönettel fogad és annak utána jár.

Száz szónak is egy a vége. Erkölcsi elv-ként szeptezük le, hogy első sorban a z o k a t támogassuk, akik iparunkat támogatják. Lépünk üzleti összeköttetésbe hirdetőinkkel, vagy pedig kívánjuk meg szállítóinktól, hogy lapunkban hirdessenek!

Mészáros Győző.

SZAKKÉRDÉSEK.

ROVATVEZETŐ: KATONA ISTVÁN

A kávéházak és a rádió*).

Irta: Fazekas József.

„A megelégedett vendég a legjobb reklám“ — tartja a régi hagyomány és akik e szempontozó hűek, konzervatívak maradnak, konzervatív felfogással egyúttal a legmodernebbek, leghaladóbbak közé számítanak és kétségtelenül megtalálják azt az utat, mely a közönség szívéhez vezet. Ez az út azonban végtelen és együtt növekedik az igények fokozódásával, melyet viszont az uralkodó izlés, divat és szokások, az események és a technika fejlődése kormányoznak. Az a kávéház-, vendéglő- vagy szállodatulajdonos tehát, ki vendégeinek kielégítése érdekében elmegy a reális áldozatkészség határáig, helyesen cselekszik, mert az újítással járó investíció egyrészt növeli a forgalmat, másrészt — ha már másutt létező újítás bevezetéséről van szó — az újítás bevezetésének elmulasztása a forgalom csökkenését vonhatja maga után. Reális áldozatkészséget említettünk és ezt külön kell hangsúlyozni, tehát az áldozatkészség azon módját, hol nemesak a vendég, de a tulajdonos is megtalálja, amit keres: a vendég a fokozottabb szórakozást, a tulajdonos a nagyobb forgalmat.

A modern kor újításai között, mely e tekintetben számbajöhet, elsőhelyen a rádiót kell említenünk, mely nálunk — igen helyesen —

*) Felkérésre Fazekas József úr, a kiváló rádiószakértő egy nálunk részben ismeretlen, más részben azonban elhanyagolt problémát világít meg, melynek különös aktualitást ad az a körülmény, hogy a külföldön a természetesség elterjedt rádiókészülékeket több budapesti előkelő szálloda, étterem és kávéház illesztí üzemének keretébe vendégeinek kellemes szórakoztatására.

K. I.

kávéházakban még eddig nem tudott gyökeret verni. Egy-két szóravány esetűt eltekintve, a rádió szakkörök ilyenirányú igyekezete mindaddig hajótörést szenvedett, főleg a kávéháztulajdonosok jó izlésének sziklaszirtjein. Nem akadt senki sem, aki a még kezdetleges találmány megismertetéséhez saját kávéházát engedte volna át a kísérleti nyúl nemesak halálán, de veszélyes céljaira, mert azok a vevőberendezések, melyeket létesíteni akartak, tökéletlenek, ilyen speciális célra teljesen alkalmatlanok voltak.

Mióta a rádióház nálunk felütötte fejét, öt év telt el és ez alatt az idő alatt a rádió levelette magáról a gyermekruha utolsó darabjait is. A vevőberendezések üzemeltetése, egyszerű kezelésiük lettek és különösen óriási fejlődést mutat a hangszórók (hangosbeszélők) tábora. A tölésekes formával való végleges szakítás, a különféle alakra kiképzett membránhangszórók egy része ma már a hangvisszaadás kérdését oly tökéletesen oldja meg, hogy ezek a nyilvános szereplésre alkalmasak. Ez a fejlődés még korántsem elegendő ahhoz, hogy nyilvános helyiségekben rádióberendezést létesítsünk, mert a valóban tökéletes berendezésen kívül még számos olyan szempontra kell figyelemmel lennünk, melyek a berendezés létesítésén alapos szakutadást, a kérdés gyökeres tanulmányozását, nagy körültekintést és megfelelő tapasztalatot igényelnek és amelyek elhanyagolása a legjobb rádióberendezés teljes kudarcával végződhet. Ebben rejlik annak oka, hogy a rádiószakörök igen óvatosan nyúlnak még mindig a kávéházak rádiósításának kérdéséhez és csak alig néhányan vannak olyanok, kik — éppen a probléma beható tanulmányozása által — otthonosan mozognak ezen a nálunk még meghódíthatatlan területen.

E sorok írójának alkalma volt arra, hogy e téren megfelelő tapasztalatokra tegyen szert és az alantiek az ezekből levont tanulság rövid megközelítésének tekinthetők.

Ne felejtjük el első sorban, hogy nem mindenkit érdekel a rádió, mint ahogy nem mindenki kedveli a cigányzenét és a jazz-t, a billárdot és a ping-pongot. Ezért a rádió sohasem töltheti be hangjával a kávéház minden zeg-zúgát. Ettől eltekintve: nagy, emellett bizonyos fokig zajos helyiségek hanggal való megtöltésére csak hasonlóan nagy erősfítésel lehetséges, ami viszont sokat ront a reprodukált hang természetességén, tisztaságán és érthetőségén.

Nyilvános helyiségekben az igények fokozottabbak, mint magánlakásban és ezért őrizkedni kell minden olyan produkciótól, mely nemesak rádiókészülékünk jóságán, hanem általunk nem kormányozható körülményeken is mulik. Külföldi adóállomások vételét tehát lehetőleg kerülni kell, mert a legközelebbi zavarok sokféle fajtájának legenyhébbike is elégséges arra, hogy a kritikus hallgatósághól kedvezőtlen véleményt váltson ki. A budapesti adóállomások vételénél e zavarok nem lépnek fel.

E célra a legegyszerűbb készülékek felelnek meg, mert: 1. a komplikált gépek drágák, 2. külföldi állomásokot ügyse kívánunk hallgatni, a fentebb leírt, ma még túlnyomórészt elháríthatatlan zavarok miatt, 3. az egyszerű készüléknek egyszerű a kezelése is, tehát már ab ovo megkíméljük magunkat attól, hogy folytonosan szakértő segítségét kelljen igénybe venni.

Leghelyesebb a készüléket külön e célra szolgáló helyiségben elhelyezni, mely nemesak azt teszi lehetővé, hogy a vendégek közül az hallgasson rádiót, aki akar, hanem biztosítja azt is, hogy a rádiót hallgatni kívánókat e szórakozásukban mások beszélgetése, uccáról beszűrődő lárma, vagy más egyéb zaj ne háborgathassa. Nem feltétlenül szükséges azonban teljesen elzárt helyiségre gondolni, mert kedvező eredmény érhető el a kávéház főforgalmából kieső helyiségrészek e célra való felhasználásánál is.

Tökéletes hangszóró alkalmazásával sokkal nagyobb hatást érhetünk el, mint fejjalhallgatókkal, mert így a produkció közvetlenebb és szuggesztívebb, a hallgatás nyugalmát a fejjalhallgató szorítása nem zavarja, de meg a hangszórót akármennyien is hallgathatják anélkül, hogy azt a folytonos használat csak fizedrészt annyira is megviselné, mint a fejjalhallgatót.

Az ily célra alkalmazott vevőberendezésnek teljesen komplettnek kell lennie, ami alatt azt értjük, hogy az üzemeltetés zavartalanitását a berendezés teljességének is biztosítására kell. Tehát oly berendezések, melyek használata esetén a készülék tulajdonosa az üzem fenntartása tekintetében bizonyos feltételekhez van kötve, nem alkalmasak.

E szempontok annyira lényegesek, hogy közülök egy sem hanyagolható el és ezek dominálnak már minden külföldi kávéházban, étteremben, szállodában. A berlini Habs-

Alapított 1886-ban

Herzka, Halász és Berger

vas és rézbutor-gyár

Budapest, V., Lipót-körut 10.

Teljes kávéházi és szállodai berendezések

burger Hof, a semmeringi Kurhaus, a st.-moritz Souvretta-Haus, a wieni Grand Hotel, a zágrábi Esplanade, a luzerni Schweizer Hof, a stockholmi Carlton, a wiesbaden Kurhaus, a swinemünde Hubertus és még a kávéházak, vendéglők, szállodák egész sorának rádióberendezése a szép és tökéletes megvalósítás külföldi mintaképei.

Ott mindenki szívesen hallgat rádiót, mert a rádiót kellemes szórakozásnak tekintik, szívesen töltenek időt mellette és ha nem volna, most már hiányozna is. Egyszóval mindenki meg van elégedve vele.

A megelégedett vendég pedig — mint az elején mondtuk — a legjobb reklám.

Hivatalos rész

Pénzbedobásosra működő automata távbeszélő-készülékek alkalmazása.

Lapunk legutóbbi számaiban beszámoltunk a pénzbedobásos távbeszélőkészülékek tárgyában történt eljárásról. Ennek következtében a Budapesti Közlöny augusztus 10-i 182. számában az alábbi közölt rendelet jelent meg, amely testületünk kérelmét teljes mértékben teljesíti. Enneközt minden kartársnak módjában áll a m. kir. Távbeszélő igazgatóság üzemosztályától (9. osztály), ily készülékek felszerelését, illetve a meglévő készülékek kicserélését kérelmezni.

A kérvények benyújtása tekintetében ipartestületünk irodája készséggel ad további utabiztosítást. A rendeletet a következőkben közöljük:

A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek
1928. évi 28.865—X. 5. számú rendelete

a rendes (nem nyilvános) előfizetői állomásokról a pénzbedobásosra működő automata távbeszélő készülékek alkalmazása tárgyában.

A távbeszélő előfizetők igényeinek minél teljesebb kielégítése céljából megengedem, hogy a budapesti távbeszélő hálózatba kapcsolandó rendes (nem nyilvános) előfizetői állomások (alközpontok) előfizetői kívánsá-vára pénzbedobásosra működő automata távbeszélő készülékekkel szereltesse föl, illetőleg a már meglévő távbeszélő állomások (alközpontok) készülékeit ilyen készülékekkel cseréltesse ki.

Egy fő- és egy mellékállomásból álló berendezésnél műszaki okok miatt pénzbedobásosra működő készülék csak abban az esetben engedélyezhető, ha úgy a fő-, mint a mellékállomás ilyen készülékekkel szereltek fel.

Alközpontos berendezésnél a mellékállomásokat tetszés szerinti számban lehet ilyen készülékekkel felszerelni. E mellékállomások részére kellő számú fővezetékre van szükség, a melynek úgy a berendezési, mint használati díjai előfizetőt terhelik.

A soroskapcsolású berendezésre ilyen készülékeket felszerelni nem lehet.

Az első berendezés alkalmával az előfizető az ilyen készüléket is szabadon választhatja. Ha azonban ilyen készülék felszerelését utólag kéri, akkor ezért a felszereléssel járó tényleges költséget, de legalább a Távbeszélő díjszabás V. 2. 1. táblázatban megállapított csere-díjat köteles megfizetni.

Az ilyen készülékekkel felszerelt távbeszélő állomás és főállomás után a tarifális használati díjakon felül még havi 4 pengő különdíjat, a mellékállomásért alapdíjjal együtt összesen havi 6 pengő használati díjat kell fizetni.

Az állomásról kezdeményezett helyi beszélgetések díja hívásonként 12 fillér. A megszámlált beszélgetésekből 10 százalék levonásba jön.

Az előfizető állomásának idegenek használatába való átengedéseért a helyi forgalomban 20 fillér beszélgetési díjat szedhet.

Az automata pénztartalma előfizetőt illeti, aki a persely kiürítéséről gondoskodik és viseli a hasznavehetetlen érme bedobása következtében esetleg előálló kárt.

Amennyiben a zárószervezet átalakítása válik szükségessé, annak költségeit az előfizető megtéríteni tartozik.

Budapest, 1928. évi július hó 20-án.

A miniszter helyett:

Kol Ferenc s. k., h. államtitkár.

PASCHKA ÉS TÁRSAI
HEIM H.
RT.
BUDAPEST V.
MARIA VALÉRIA - U. 10
TELEFON
E 236-28

Legmodernebb
napellenző-
és
ponyvásátor-
szerkezetek.
Disztráckerítések.

Mocznik mustár a legjobb!!

Szakiskolai hírek

Ipartestületünk által fenntartott Budapesti Kávészakiskolában a beiratások az 1928—1929-ik iskolai évre már javában folynak, f. hó 14-én véget is érték. E hó 19-én — szerdán — délelőtt 10 órakor már megkezdődik a rendes oktatás. Az a lelkesedés, mely kartársainkat a júniusi évszázó vizsgán rabul ejtette és amely arra engedett következtetni, hogy tanoncaink száma legalább is meg fog kétszereződni, sajnos a most lezajlott beiratásoknál nem vált valóra. Ellenkezőleg, arról győződtem meg, hogy a nagy lelkesedés semmiféle változást nem eredményezett.

Alig jelentkeztek tanoncaink a beiratáshoz.

Ez a szomorú körülmény kényszerít arra, hogy felhívjam kartársaimat nyomatékosan, hogy f. hó 19-én okvetlenül küldjék el az iskolába tanoncikat és levettekötöles alkalmazottait, mert azokkal szemben, akik ebbeli kötelességeiket nem teljesítik, kénytelen az igazgatóság a törvény teljes szigorával eljárni.

Felhívom kartársaim szíves figyelmét a tervbe vett tanfolyamokra is. Ezeket is csak akkor léptethetjük életbe, ha kellő számú jelentkező van. Eddig még nincsenek kellő számban. Karolják fel e szép és iparunk fejlődésére annyira nélkülözhetetlen törekvésünket. Gondolják meg, hogy most vagyunk az átszervezés küszöbén. Iparunkat csak akkor változtathatjuk át sikeresen és a mai kor és a nagyközönség igényeinek legmegfelelőbbben, ha nem csak a mi, hanem utódaink szakszerű kiképzését a lehető legteljesebben biztosítjuk. Ezt pedig csak a továbbképző tanfolyamok tömeges látogatásával érhetjük el.

Senkinek sem szabad megelégedve lennie ismereteivel, mai helyzetével. Mindenkinek többre, tökéletesebbre kell törekednie. Olyanok kell lenni, mint a jó katonának. Mindenkinek az legyen az életcélja, hogy minél kiválóbb legyen szakmájában. Ennek azonban a folytonos tanulás, az állandó tökéletesedés az egyedüli útja.

Mi megadjuk és megadtuk ennek lehetőségét, kartársaim akaratától, jóindulatától és elhatározásától függ annak sikeres megvalósítása. Ezért kérem kartársaimat, iratkozniuk be, vagy irattassák be hozzátartozóikat és alkalmazottaikat minél nagyobb számban a szakiskolába és a továbbképző tanfolyamokra.

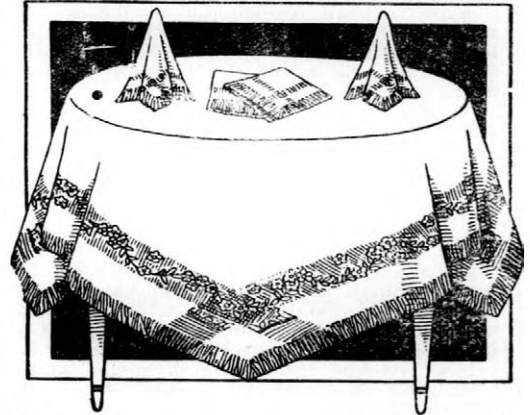
Mészáros Győző,
ipartestületi elnök.

Kávéház és irodalom.

Irta: R. A. Sievers.

A „kávéházi költő“ szó ma csúfnév számba megy. Ezzel jelölik meg az improduktív költőknek azon típusát, akiknek tevékenysége csupán arra szorítkozik, hogy a kávéházban másokkal elbeszélgessenek a művészetről.

Hogy ez nem volt mindig így azt látjuk, ha rövid visszapillantást vetünk a kávéház történetére. Ámbátor Mekkában, a kávéház őshazájában a konzervatív mohamedánok már sok száz évvel ezelőtt is azt követelték,

6 személyes prima pamutdamaszt étkező-készlet 15⁵⁰

kizárólag kávéesok és vendéglősök részére.
Kerti és damasztábrókban nagy választék.
Pincérkabátok, konyhatörlek, hangerlik

legolcsóbban
GUTMANN J. ÉS TSA
cégnél

BUDAPEST, RAKÓCZI ÚT 16.
Árjegyzéket ingyen küldünk.

hogy ezeket a hasznatlan és erkölestelen helyeket szüntessék meg: mégis az ellentábornak sikerült arra való utalással, hogy maga Mohamed is szokott volt barátai körében tejet inni, betiltásukat megakadályozni.

Mikor 1554-ben Konstantinápolyban megnyílt az első két kávéház, a tudósok és költők nyomban találkozóhelyükké szembetűnt ki. Fanatikus muftik agitációjára azonban csakhamar bezárták azokat és még 1665-ben is, a kandjai háború idején, be voltak tiltva a kávéházak, mivel „bennük a kormányzatot bírálgatják“.

Az első európai kávéházat 1652-ben Londonban egy Daniel Edwards nevű kereskedő alapította, még pedig ugyanazon a helyen, ahol még ma is a Virginia-kávéház létezik. 1656-ban James Ferr megalapította a „Temple két kapujához“ címzett kávéházat, amely még napjainkban is fennáll. Negyvennégy évvel később Londonnak több mint 2000 kávéháza volt. Mikor ezeket a kormány politikai okokból be akarta zárni, — egykori feljegyzés szerint — „óriási felháborodás és általános káosz“ uralkodott, úgy hogy a kormány tilalmát visszavonta. Ebből is látszik, hogy a kávéházak már kezdetől fogva milyen jelentős szerepet játszottak a nyilvános életben. Sidney a történetíró a következőket írja róluk: „Minden foglalkozási ágak, minden társadalmi osztálynak,

NOSZLOPI

finom pék- és cukrászsüteményei elismerten legjobbak

Üzemtelep: VI., Sziv ucca 13.

Telefon: Lipót 901-74.

minden pártnak meg volt a maga kedvence kávéháza. Jogtudósok jogi kérdéseket vitáltak ott meg, kereskedők az értékpapírok állását beszélték meg, papok és tanárok a legfrissebb egyetemi pletykák felett mulattak, a tory-pártiak politikáltak és a játékosok kockáztak. A vallásról beszélni, Istent káromolni és erkölestelenül viselkedni tilos volt.

A kávéházak a főrevő polgárság szalonjai és a társadalmi élet központjai voltak. Persze London asszonyai esküdt ellenségei voltak e helyeknek, amelyeket családi boldogságuk szétrombolóinak tartottak s 1671-ben a kormányhoz harcias tiltakozást nyújtottak be ezen országosapások ellen. De tiltakozásukkal nem értek el semmit, sőt a híres orvos Harvey, halála esetére 36 font kávéat hagyott a londoni orvoskollégiumra arra a célra, hogy havi összegjületeik alkalmával azt elköltsék.

Az első angol újság a „Lloyds News” is szorosan összefüggött az egyik kávéházzal. Edward Lloyd, akinek helyiségét a 17. század vége felé hajóskapitányok és hajózási kereskedők látogatták, arra a gondolatra jött, hogy kihasználja a vendégei által egymással közölt üzleti újságokat és e célból kiadta az említett lapot. Ennek egyenes utódja a „Lloyd Register”, amely még ma is az egész világ hajóiról és hajóútjairól tudósít.

Különleges típus az úgynevezett „irodalmi kávéház”. Már a Keleten is szokás volt, hogy a kávéházakban regemondók, énekesek, költők, mullahok léptek fel, sőt Kínában a tea-házak politikusok és költők gyülekezőhelyivé váltak. Ez a szokás mindmáig fennmaradt.

Az első költő, aki egyik londoni kávéházban fellépett, John Dryden volt, egyike az angol irodalom klasszikusainak. Maga köré gyűjtötte a főrevő írói tehetségek koszorúját, amelyhez mások között Swift és Addison is tartoztak és műveiből olvasott fel.

Virágkorukat azonban az irodalmi kávéházak először is Párisban élték. 1669-ben Sulimán Aga, a szultáni követ XVI. Lajos udvarában, nagy mennyiségű kávéat hozott Párisba. A londoni nőkkel szemben a párisi hölgyek különleges örömmel fogadták ezt az italt. Akkor keletkezett Párisban az első kávéház, 1790-ben pedig számuk meghaladta a 900-at. Egyike az elsőeknek, amelyek jelentős szerepet játszottak a francia irodalom történetében a szicíliai Procopio Cultelli „Procopio” kávéháza szemben a Comédie Française-zel. Odajártak Diderot, Jean Jacques Rousseau és Voltaire, akinek kávéimádatát egyik kartársja így énekel meg: „Il est un liqueur un poète plus chère, Qui manquait à Virgile et qu'adorait Voltaire.”

A „Café Procope” még ma is létezik, de korábbi jelentőségét elvesztette. Elsősorban diákok látogatták.

Még a Café Procope-nál is fontosabb szerephez jutott a világtörténelemben a Defois-kávéház a Palais Royalban. Az 1789. év egyik forró nyári napján ott ült és melázott a fiatal Camille Desmoulins. Egyszerre egy zseniális ötlettel lángragyújtva felugrott és 27 évének minden szónoki készségével a Bastille ostromára tüzelte a jelenlevőket. Beszéde óriási lelkesedést keltett. Ekkor egy asztalra ugrott fel, a ház előtt álló gesztenyefáról leveleket szakított le és ezeket forradalmi jelvényül a polgárok kalapjai mellé tűzte. Ez a hármasan osztott vadgesztenyelevél volt a háromszínű kokárda ősi formája. Két nappal később elesett a Bastille és ki tudja ma már, hogy a francia forradalomnak ez a legjellemzőbb, talán kissé színpadias, de mindenképpen leglelkesítőbb eseménye a kávéházból eredt? Ezt a történelmi kávéházat a múlt század elején lebontották.

Meg kell említenünk a De la Regence kávéházat, amelyben Diderot, D'Alembert, Voltaire és később Alfred de Musset szoktak volt sakkozni. Néha Robespierre is eljött, aki a haboskávénak nagy barátja és rossz sakkozó volt.

A forradalom alatt a kávéházak politikai klubokká lettek. Ez időből ismertek: a L'Emblem-kávéház, ahová a katonaság és a „Valois”, ahol a royalisták jöttek össze. Mindkét helyiség már eltűnt.

1848-ban a „Szent Agneshez” címzett kávéház a „Reform” e. újság szülőhelyévé lett, amely lapnál Faucou és Cossidier

MODERN KÁVÉHÁZ

nem képzelhető el modern gépek nélkül! Óriási anyag- és személynél megalkarítás! A mellékelt ábra szerinti szab. kávédaráló nálunk üzemben megtekinthető.

A darálószerkezet elsőrangú, végtelen finom szabályozó szerkezettel ellátott.

Állandóan frissen darált kávé.

Mayer Hermann és Hirschler

kávéházi, vendéglői konyhaberendezések
Budapest, VI., Teréz körút 48. sz.

is munkálkodtak. Egy másik kávéházban alakították a „Charivari”-t. Ide Théophile Gautier, Alfred de Musset és még más költők is jártak.

A viszonyok azóta alaposan megváltoztak. Angliában a klubok, melyek közül csupán Londonban van 11.000, kiszorították a kávéházakat és csak Berlinben és Bécsben maradtak nyomaik a régi irodalmi kávéházaknak. Párisban is a „Café de Dome” kivételével úgyszólván eltűntek ezek a helyiségek. Helyükbe koncertkávéházak, muzikakávéházak és „café chantant”-ok léptek; a fényes elméket fényes tükrök váltották fel.

És így nagy sajnálattal kell megállapítanunk, hogy Balzac helyesen jósolt, midőn ezt írta: „A jövő a limonádéárusoké”.

Némethöl: Havas József.

*) Természetesen a budapesti irodalmi kávéházakat a német szerző nem ismeri. Szerk.

„Kereskedelmünk és iparunk az 1927. évben”

eímen adta ki a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ez évi jelentését a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez címezve. A vaskos kötet 410 oldala rendkívül sok tudnivalót ölel fel. Gazdag tárháza az azoknak az ismereteknek és megfigyeléseknek, amelyek a magyar ipar és kereskedelmi élet figyelmét érdekelhetik. A jelentésben szereplő statisztikai feldolgozások rendkívül értékes forrásokat adják a kézművesipar helyzetének. Az általános és különös részre, valamint a Kamara tevékenységére érdekképviseletek szerint tagolt igazán nagyértékű munkából az alábbiakat ismertettük:

Állandóan hallatszik, hogy Budapesten az iparosok tömegesen adják vissza iparigazolványukat és így rohmosan apad az önálló iparúzők száma. Ezt az állítást a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara statisztikája nem igazolja. A budapesti 41 ipartestületben 1927. december 31-én 27.954 képesítéshez kötött iparost tartottak nyilván az 1926. december 31-iki 27.385-tel szemben. A köztudatba átmént apadás helyett tehát 569 főnyi szaporodással állunk szemben (1926-ban 477). Az emelkedés mindössze két százalékos ugyan, de mégis öröndetes, mert hiszen azt jelenti, hogy a rossz gazdasági viszonyok ellenére is megvolt a képesítéshez kötött iparokban a természetes szaporodás.

Igen érdekes jelenségek a budapesti ipartestületek befolyó tagdíjainál mutatkozó hihetetlen eltérések. A cipész- és eszmadia ipartestület tényleg beszedett tagdíjaiból egy tagra átlagban 2.51 pengő esik. A sütőipartestületnél egy-egy tagra 61.12 pengő, a kávéosknál 91.62 pengő és az építőmestereknél nem kevesebb, mint 183.62 pengő a tagok átlagos ipartestületi járuléka.

Jellemző, hogy az összes budapesti ipartestületek tagszaporulatai között a szállodás és vendéglős ipar vezet, még pedig abszolút mértékben. Az 1927-es esztendőben eban az iparágban 250 új bekebelezés történt, holott 1927. év végén az ipartestület egész taglétszáma 1583 volt. Annál érdekesebb ez a hír, mert az esztendő folyamán gyakorta hallottuk, hogy a kávéházak (Café Restaurant) meglehetősen kiszolgáltatási joga a szállodás és vendéglősipart tönkreteszti. A budapesti Kamara körzetéhez tartozó ipartestületek vagyona, illetőleg vagyontalansága igen érdekes képet mutat. A négy évtizede fennálló ipartestületek közül meszes legtöbb vagyona az építőmestereknek van (437.539.20) ezt követi a szállodás és vendéglős ipartestület, melynek vagyona (225.635.28). Legkisebb vagyonnal rendelkezik a hentesipartestület (1.019), és a kárpitos és gombkötő ipartestület, melynek vagyona csak P 497. 21. Érdekes, hogy a fényképezőipartestület, mely 1920-ban ala-

kult, nyolc esztendő alatt 196.627.84 P vagyona tudott szert tenni.

A budapesti Kamara körzetén lévő ipartestületek közül a legnagyobb a cipész- és eszmadia ipartestület, mely 3067 tagot számlál, legkisebb a kövezőiparosoké, mely 35 tagot számlál.

Az ipartestületi tagdíjbevételek szenzációszámában eltéréseire mi sem jellemzőbb, mint hogy a kötszővő ipartestület ipartestület 1927. évi bevétele 1883 pengő, míg ugyanabban az esztendőben az építőmesterek ipartestületének bevétele 99.278.89 pengőt tett ki. A nemrég alakult ipartestületek vagyontalanságára jellemző, hogy a kozmetikus ipartestület vagyona 161.27 pengő, a kalaposipartestületé 178.67 és a kötszővő ipartestületé 29.12 pengőt tesz ki.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara körzetéhez tartozó ipartestületek legmagasabb tagdíja díja a sokszorosító ipartestületnél 399 pengő. A legalacsonyabb tagdíj a szakipartestületeknél az üvegesek és rokokuszakmáknál található, mely ipartestületnél a legmagasabb tagdíj 14 pengő, a kamara kerületében működő vidéki ipartestületeknél Keeskemét és Kispeszt 32 pengőjével szemben Kiskunlacháza ipartestületének legmagasabb tagdíja 1.50 pengő.

TÖKÉLETES

Optima
JÁTEKKÁRTYA
GYÁRTVA HAMBURGER és BIRKHOLZ
PARIS (NYITÓDARAB RÉSZEVTÁRSÁG)
BUDAPEST
TELEFON L. 902-57, 903-46, 913-40.

HIREK

Miről ne feledkezzék meg?

Szeptember 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés-kávéházak vigalmi adója.

Szeptember 25-én déli 1 órakor Katona Gyula jubileumának ünneplése a Club kávéházban; d. u. 4 órakor előljárási ülés.

Este 8 órakor társasveszora a Britannia szállóban.

Október 1-én esedékes az italmérsi illeték IV. negyedévi részlete.

Október 5-ig megfizetendő az augusztusi lakbér III. részlete.

Október 6-ig esedékes a nem átalányozott zenés kávéházak vigalmiadója.

Október 10-ig befizetendő az adóközösség tagjainak fényüzési és forgalmi adója.

Október 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek. Befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti és rokkantellátási adó.

A munkanélküli alkalmazottak javára való gyűjtés újból megkezdődik!

Rendelje meg a Magyar Kávéoskó Évkönyvének 1929. évi IV. évfolyamát.

Schiller és László

bel- és külföldi borok, pezsgőborok, rum, konyak és likőrök nagykereskedése
Budapest, VI., Izabella ucca 52. sz.
Telefon: Lipót 975-72.

Vidoni Testvérek és Társuk

Magyar Szalámigyár, Debrecen

világhírű

szalámikülönlegessége!

Kapható:

Budapesti Kávéoskó Árúforgalm R.-T.
Budapest, VIII., József körút 38. — Tel. J. 392-77

Staufer

emmentháfi doboz sajt
Világmarka!

Katona Gyula jubileuma. Katona Gyula érdemes kartársunk f. évi szeptember 25-én ünnepli 25-ik évfordulóját annak, hogy a Lipót körüli Club kávéházat átvette. Ez alkalommal nyitja meg újonnan renovált kávéházát és ekkor fogja megújított elnöksége ünnepélyes keretekben leleplezni az évforduló alkalmából a kávéházban elhelyezett díszes emléktáblát. A leleplezés déli félegy órákor a Club kávéházban megy végbe kérjük a kartársainkat és az ipar barátainkat minél nagyobb számban való megjelenését. — Ugyanaznap (kedden este) Katona Gyula tisztelőre a Britannia szálló különteremében társasvárosi lesz, melyen remélhetőleg ipartestületünk tagjai teljes számban, úgyszintén a hatóságok és iparunk barátai részt fognak venni.

Előljárási ülés. A Budapesti Kávék Ipartestületének előljárási f. é. szeptember 25-én keddel délután 4 órákor tartja az őszi munkavandban első előljárási ülését. Tekintettel a napirend számos fontos pontjára az előljárási tagok minél nagyobb számban való pontis megjelenését kéri az elnökség.

A német birodalmi kávésszövetség közgyűlése. A német birodalmi kávék szövetsége f. é. szeptember 3-6 napjain Lipésében tartotta meg évi közgyűlését. A szövetség megleghangú levélben ipartestületünk és szövetségünket is meghívta, azonban elnökségünk tekintettel a kezdődő munkaidényre a meghívást hálás köszönetének és legjobb kívánságaink kifejezése mellett elhárította.

A Magyar Kávék Évkönyvének 1929. évi IV. évfolyama közkívánásra a folyó év őszen újból megjelenik. Az évkönyv, mely az ipar körében szükséges tudnivalókat, iparunk helyzetét ismertető cikkeket, valamint a hatósági döntéseket úgyszintén az év folyamán kiadott rendeleteket szövegrészt tartalmazza, nélkülözhetetlen segéd-könyve minden iparüzőnek. Természetesen bőséges címnyag, a kávéipar sorsát intéző hatóságok, úgyszintén a fővárosi és vidéki kávéházak teljes névsora teszik teljessé a könyvet. Előjegyzéseket már elfogad lapunk szerkesztősége.

Október 31-én újabb megrendezik a Takarékossági Napot. Remélhetőleg kiválóbb sikerrel, mint a múlt esztendőben. A Takarékossági Nap sikerét Olaszország kizárólag sajtójának köszönheti. Hazánkban e kérdés elintézésénél úgyszólván teljesen mellőzték a sajtót és így nem beszélhető el, hogy egy olyan kérdés, amely a legszűkebb viszonyok közt élő polgárságot egy bizonyos napján az esztendőnek megtakarításra, takarékbetét elhelyezésére óhajtja ösztökélni, jelentős propaganda nélkül keresztülvihető legyen.

Felhívjuk t. kartársaink figyelmét a Budapesti Kávék Áruforgalmi Rt.-nak lapunkban megjelent közleményre, mielőtt teaszerkezetét fedezné.

Gyűjtés a munkanélküli kávéházi alkalmazottak javára. A munkanélküliek száma a nyári üzemek bezárásával ismét óriási mértékben megnőtt. Az előrelátható nagy nyomor enyhítésére ipartestületünk gyűjtését újra megindítja és felkéri a kartársakat, hogy heti járulékaikat újból küldjék be ipartestületünk irodájába.

Érdekes adatok a wieni kávé és vendéglőipari szakiskola jelentéséből. Weni testvérlapunk közli az ottani közös szakiskola 1927 tanévi adatait, melyből a következőket vesszük ki: A szakiskolának a múlt tanévben vendéglőstanoncok számára 12 párhuzamos I. osztálya, 12 párhuzamos II. osztálya, 8 párhuzamos III. osztály volt, míg a kávéstanoncok számára I I-ső osztály, I II-ik osztály, I III. osztály összesen tehát 35 osztály volt megnyitva. A vendéglőiskola I. osztályába 506 tanonc, II-ik osztályába 357 tanonc, III-ik osztályába 222 tanonc volt, iskolalátogatás alól fel volt mentve 8 tanonc, összesen tehát 1098 tanonc volt az előző évi 1050-nel szemben. Ezek közül az év végéig 902 maradt meg.

A kávéiskola I. osztályába 47 tanonc, a II-ik osztályba 41, a III. osztályba 22, iskolalátogatás alól felmentve 2 tanonc, összesen tehát 112 tanonc volt az előző évi 95-tel szemben. Ezek közül az évet 95 tanonc fejezte be.

A helyzet tehát nagyjában azonos a budapestivel, ahol a kávéstanoncok a vendéglőstanoncokkal szemben nagy kisebbségben vannak.

Vendéglőipar-e a kóser rituális kifőzőipar? A szombathelyi pénzügyigazgatóság fordult ezzel a kérdéssel a soproni kereskedelmi és iparkamara-hoz, miután egy kóser rituális kifőzés tulajdonosa italmérsi engedélyt kért. A soproni kereskedelmi és iparkamara álláspontja az, hogy a vendéglőipar az ipartörvény értelmében az ipartörvény alapján gyakorolható képzéshez kötött iparokhoz tartozik. Ezzel ellentétben a kifőző ipar az új ipartörvény végrehajtása tárgyában kibocsátott kereskedelmi miniszteri rendelet értelmében iparigazolvány alapján gyakorolható szabad ipar. Így tehát az iparigazolványban feltüntetett „kóser rituális kifőző ipar” nem sorozható a vendéglőipar fogalma alá.

Új kávéházak. A nyár folyamán megindult általános renoválási és kávéháznívítási folyamat során két kávéház nyitotta meg ajtóit. Az egyik voltaképp nem is új: az *Ostende* kávéház, mely már több évtizedes érdemes multra tekint vissza. *Grosz* Ödön kartársunk azonban a mellette levő üzlethelyiségekkel kibővítvé, a kávéházat át alakította, úgy hogy a f. é. augusztus 31-iki ünnepélyes megnyitási alkalmával, egy óriási a legkényesebb világvárosi igényeknek megfelelő etablissement fogadta a betetődül — de jórészt már el nem fért vendégeket. Az új látványosság napról-napra újabb tömegeket vonz, amihez járul az is, hogy *Grosz Ödön* kartársunk háromféle zenét is állított be.

A másik új kávéház, amely szintén egykor már létezett, néhány évi szünetelés után a Rákóczi úti Palace szállóban nyit meg, melynek tulajdonosa a Palace szálló rt. bőkezű áldozatkészséggel ugyancsak fényesen ragyogó kávéházat teremtett, melynek vezetésével *Roboz Ernő*t bízta meg. Reméljük az újból megnyitott kávéházak a kávéipar újból való felvirágzását fogják jelenteni.

Ötven végrehajtási utasítás az új német élelmiszertörvényhez. Az új német élelmiszertörvényhez eddig csak egy végrehajtási utasítás jelent meg, t. i. az élelmiszereknek külső megjelölése tárgyában, mely ez év július 1-én lépett életbe. Munkában van további 50 végrehajtási utasítás, melyek közül egynéhány már a napokban fog közzététetni, míg a többi ügyében folynak még a tárgyalások az érdeklépviseletekkel. A végrehajtási utasítások a mézre, mûmézre, kávéra, kávépótlókra, kakaóra, tszantemûekre, pácolt húsrúkra, konzerváló szerekre, ceetre, ceestessenciára, sajtra, tejre és más tejtermékekre, étkezési zsírokra, étkezési olajokra, stb. vonatkoznak.

Külföldiek iparüzése Magyarországon. Közigazgatási hatóságoknál gyakran merül fel az a kérdés, hogy külföldiek mely esetekben kaphatnak iparigazolványt Magyarországon. Ezen kérdés elbirálásának alapjául az szolgál, hogy a magyar állam kötött-e viszonyossági megállapodást azzal az idegen állammal, amelynek kötelékében az iparigazolványt kérő idegen állampolgárságú egyén tartozik. Ilyen viszonyossági megállapodásunk ez idő szerint Ausztriával, Bulgáriával, Csehszaggal, Franciaországgal, Lengyelországgal, Németországgal, Olaszországgal, Romániával, Svájcjal, Szerbiával és Törökországgal van. Ezeknek az államoknak a polgárát tehát az iparüzési jogosítványt Magyarországon is megkaphatják, feltéve, ha rendelkeznek máskülönb azokkal a törvényes kellékekkel, amelyeket az önálló iparüzés feltételül a magyar törvények előírnak. A külföldön töltött szakbavágó gyakorlati igazolására felmutatott bizonyítványok, illetve munkakönyvek elbirálása a képzés szempontjából a kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe tartozik. Az iparigazolvány kiállítására előtt tehát azokat a kérvényeket, amelyekhez ilyen természetű okmányok vannak csatolva, a kereskedelemügyi miniszterhez kell felterjeszteni.

Ételekór fából. A múlt század végén Norvégia nagy fafűrésztelepei azon fáradoztak, hogy a fűrészport a helyszínen iparig értékesítsék. Hosszas kísérletezés után célszerűnek mutatkozott szeszgyárakat létesíteni, hogy a cellulozonak elukrosztálásával a nyert facukrot szellőzőnek alkalmassá tegyék. A gyártási eljárás oly rentábilisnak mutatkozott, hogy az amerikaiak is Newyork mellett gyárt létesítettek és nagymennyiségű fahulladékot facukorrá és alkohollá alakították át, míg a prohibícióból a gyárakat szüneteltetésre készítették. Ausztriában Machet tanár tanulmányozta ezt az eljárást és ez alapon Stadlauban gyárt létesített, amely 14 százalék alkoholt állított elő fából. A háború azonban a fa ezen értékesítési módjának végét vetett Ausztriában és Norvégiában is beállta, hogy a szesztermelés fából a megváltozott viszonyok mellett nem fizetődik ki. Azért újabb kísérleteket végeztek a facukornak ételcukorrá való átalakítására. Ezek a kísérletek azonban gyakorlatilag nem váltak be, mivel a kapott termék minden tekintetben mögötte maradt a répacukornak. Pjában, amint a Vegyi Ipar írja, Bergins tanárnak állítóg sikerült a fa elukrosztálásánál keletkező melléktermékeket eltávolítani és ily módon emészthető szénhidrátot előállítani. Kérdés azonban, hogy az aránylag magas faárak mellett a fának ez az értékesítési módja jelent-e előnyt, mivel az eddigi eljárásokkal a facellulozonak csak negyedrészt lehetett elukrosztítani. Berginsnak ügylátszik sikerült a maradék 75 százalék cellulózát is értékesíteni.

Az iparostanonek minden esetben be kell jelenteni a betegségleyezőbe. Az iparostanonek munkabiztosító törvény szerint akkor is bejelentendő a betegségleyezőbe, ha semmit sem kap a mestertől, sőt akkor is be kell jelenteni, ha a tanonc fizet tandíját a mesternek. Az ügynököt, segédet akkor is be kell jelenteni, ha nincs fix fizetése és csak jutalékot kap, sőt akkor is, ha ideiglenesen, vagy kisegítőképpen dolgozik. A bérvagy fizetés emelkedését három napon belül mássolt ajánlott levélben, illetve szelvényvel kell jelenteni, mert különben a gyógykezelést és minden egyéb kiadást és kárt a munkaadónak kell megfizetni.

M. KIR. UDVARI FÉMÁRUGYÁR
HACKER MÓR
BUDAPEST, IV. VÁCI UCCA 36.
(Klotild-palota.)
Gyárak: I Wien, IV., Phorusplatz 9.
II Wien, XVI., Kirchstelteng. 6.
Alpaca, ezüst és chinacézst gyártmányai a legjobb és a legolcsóbbak!
Alapítva: 1878. — Telefon: Automata 822-54.

Nem szabad részeg embernek szeszestált adni. A fennálló rendelkezések értelmében szigorúan tilos ittas emberek részére szesz ital kiszolgáltatása. Ennek ellenére az utóbi időben többször előfordult, hogy a vendéglők — a rendőrfőkapitány szerint — a tilalmat megszegték. Ezért a főkapitány napiparancsban szigorú utasítást adott a rendőrszemélyzetnek, hogy a fennálló rendszabály betartására szigorúan örkődjenek.

Motorhajók az óceánon a kávészállítások gyorsítására. A kávéimportecégek régi panasza, hogy a kávé szállítása Közép-Amerika nyugati partjairól rendkívül hosszú időt vesz igénybe. Az ebbeli panaszok kiküszöbölésére most a Hamburg—Amerika vonal négy új motoros óceánjárót állított szolgálatba, melyek mindegyike 5400 tonna kávé befogadására alkalmas. Ezáltal a kávé San Salvador kikötőből 21 nap alatt, Nikaraguából 19 nap alatt és Punta Arenasból 18 nap alatt jut el Amszterdamba, illetve Hamburgba. Az új hajók nevei: Fönicia, Frigia, Palatio és Patricia. A Fönicia lesz az első közöttük, mely Hamburgból Közép-Amerikába indul és pedig jövő hó 15-én Minden 14 nap multával indul azután egy-egy további hajó.

Élelmészeti ipari bizottság Párizsban. A francia kereskedelmi miniszter élelmiszteripari szaktanácsadó bizottságot létesített terejára kebelében. A bizottság feladata a gyártás, az elosztás, a nagyban és kisben való eladás körébe eső szakkérdéseknek megvilágítása. A bizottság csak 7 tagból áll.

Képzést akarnak az ablaktisztítók is. Annak jellemzésére, hogy gyakran a képzés fogalmát bizonyos szervezkedési előnyök érdekében akarják egyes szakmák megszeretni, közöljük azt az érdekes hírt, hogy a budapesti ablak- és lakástisztítóipartársulat az ablak- és lakástisztítást képzéshez kötött iparnak akarja minősíteni.

Szabad-e koresmában billiárdot felállítani? Ez a kérdés a szegedi kereskedelmi és iparkamara területén merült fel és elbirálásában a kereskedelemügyi miniszter kimondotta, hogy nincsen olyan jogszabály, amely billiárdoknak koresmában való felállítását megtiltana. Ilyen jogszabály felállítását a miniszter annál kevésbé tartja kívánatosnak, mert a billiárdnak egy koresma helyiségben való felállításából senkire nézve hátrány nem származhatik és a billiárd felállítására a koresma üzleti jellegét nem változtatja meg.

Élet- és járadék-biztosítások valorizációs bejelentése. Megirtuk, hogy az 1922 január 1-e előtt kötött, magyar törvényes értékben teljesítendő élet-, járadék- vagy másnémi személyi biztosítási szerződések a követnyit kiállító vállalatoknál valorizáció végett augusztus 31-ig bejelentendők lettek volna. Mivel a bejelentést sokan elmulasztották, vagy teljesíteni nem tudták, a pénzügyminiszter a bejelentési határidőt november hó 30-ig meghosszabbította.

**MEGELÉGEDETTEŒEN
LÁTJA EL MUNKÁJÁT**

HA ÉLETT, CSALÁDJÁT, VAGYONÁT AZ IPAROSOK ORSZÁGOS BIZTOSÍTÓ KÖTELEKE SZERZŐDÉSEK VISZONYBAN AZ
ELSŐ MAGYAR ÁLTALANOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁGGAL
BIZTOSÍTJA

Önérzetes mesterember saját intézményeit támogatja. Az iparosok Országos Biztosító köteleke az iparosoké. Budapest, IV., Apponyi tér 5., félemelet.
Telefon Automata 815-41.

Hacker és Társa
chinacézst- és alpakkarúk
Budapest, VII., Sip-u. 6.
Telefon: József 354-55.

Az idegen munkakönyveket magyar munkakönyvekre kell kicserélni. Idegen, különösen pedig az utódállamok hatóságai által kiállított munkakönyvek Magyarországon a most megjelent kereskedelmiügyi miniszteri rendelet értelmében nem használhatók. Az ilyen külföldi munkakönyveket az illetékes iparhatóság, vagy az ipartestület bevonja és kivánságra azok adatai alapján új magyar munkakönyvet állít ki.

Iparüzés a csőd tartama alatt. Ha az iparos esőd alá kerül, az esetben a esődvagyon feletti rendelkezés jogát elveszti ugyan, de nagykorúságát és ezzel önrendelkezési és általában iparüzési jogát nem veszti el; csőd tartama alatti keresménye azonban a esődtömeg javára esik, kivéve azt az összeget, amely a közadós (vagyonbuktott), vagy azon személyek tartására szükségesek, akik irányában a közadós törvényt, vagy törvényes gyakorlatnál fogva tartásra köteles. Csőd alatt álló egyének részére, ha egyébként az ipartörvény által előírt kötelekkel rendelkeznek, az iparigazolvány is kiadható, s az ipartörvény, amely világosan meghatározza azokat a köteleket, amelyeknek kimutatása az iparigazolvány kiállításánál megkívánandó, olyan intézkedést, amelynek fogva a közadós (vagyonbuktott) a esőd tartama alatt az iparüzésből ki volna zárható, nem tartalmaz. (Pécsi kereskedelmi és iparkamara).

Az alkalmazott azonnali hatállyal való elbocsátása egy minap hozott bírói ítélet szerint csak akkor érvényesíthető, ha az azonnal az alkalmazott szabálytalanságának, vagy szerződészegés megállapításának tényekör történt. Az aknt esetében az alkalmazott 22-én este követelt el szerződészegés és a cég 23-án reggel akarta elbocsátani, a második fokon a bíróság azonban kimondta, hogy a cég a felmondással elkésett.

November elejére tervezik a Magyar Hétet. tur felsőházi tagnak, a keresk. és iparkamara elnökének vezetésével ülést tartott, amelyen megállapították, hogy az országos Magyar Hétet november 3-tól—11-ig tartják meg. Az ülés határozata értelmében a közeli napokban megalakul a Magyar Hét országos nagybizottsága, valamint a végrehajtóbizottság. A Magyar Hét központi szervezetét a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara végzi szoros együttműködésben a vidéki területi szervezésekkel ellátó hat vidéki kereskedelmi és iparkamarával.

A német iparosok követelése. A német kézműiparosok köteleke legutóbbi nagygyűlésén így foglalta össze a kormányval és a törvényhozással szemben kívánságait: Nem lehet tovább halogatni az összes állampolgárok jogos érdekeit tisztelő magángazdasági szanalást. A nagytöke és a szocializmus felszívó és megsemmisítő törekvéseivel szemben a polgári és egyéni gazdálkodást kell védelemben részesíteni. A kormány, a megye és minden város takarékoskodjék. Minden új kiadás, új adót jelent, amely megdrágítja az ipari termelést. Minden közszolgáltatás, vasút, posta, telefon és egyéb olcsóbbá teendő. A közigazgatás egyszerűsítendő. Az adóeszköztentési ígéreteket végre be kell váltani. A szociális biztosítás tempóját lassítani kell. Figyelni kell az iparos és a munkás teherbírást. Többet ér a munkásnak, ha egészséges gazdasági viszonyok közt dolgozni tud, mintha a gyilkos depresszió idején közpénzekből segélyt kap. Az iparos szállítóképességét épügy meg kell védeni, mint a munkásnak munkarejét. All ez főleg a jogosulatlan iparüzésre és a közüzemek jogosulatlan versenyével szemben. Ne bántásák az iparosok autonóm szervezeteit, melyek a parlamenti rendszer szükséges kiegészítői. Bárhonnét fenyegetse is támadás ezeket a régi ipari tömörüléseket, az iparosvilág el van készülve a kitartó védekezésre.

Milyen adóreformokat követel a francia kézműipar? A francia iparosok és kereskedők országos szövetsége felterjesztést intézett a kormányhoz. A felterjesztésben követeli a fényüzési adók eltörlését, a kereseti adó alapjaitól mérséklését, a házbéradó csökkentését, az üzlet- és ingatlanátruházási illeték leszállítását, végül a formai adó mérséklését és reformját.

Megszökött tanone visszavezetése munkaadójához az 1922. évi ipartörvény szerint nem követhető.

Az árut a hirdett áron alul eladni tisztességtelen verseny. Egy konkrét esetben kifolyólag a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elvi döntésként kimondta, hogy minden olyan cég, amely félárban hirdeti áruját és azokért a napiárnál is többet kér a vevőktől csak azért, hogy azokból engedhessen, tisztességtelen versenyt követ el. A döntés megindokolásában kimondta a kamara, hogy az ilyen eljárás mellett a kereskedő által tett hangzatos hirdetésnek csak az lehet a célja, hogy a vevőközönséget megtévesztve, vevőket esalagossan az üzletbe. Ez által pedig az illető kereskedő mások vevőközönségét vonja el, s saját áruinak kelendőségét a tisztességgel össze nem egyeztethető módon fokozza.

Törvényjavaslat a korlátolt felelősségű társaságról. Evtizedes harcra a magyar kereskedővilágnak, hogy olyan kereskedelmi társaságot is lehessen alkotni, amelyben nincs lekötve a tagok egész vagyona. Hosszas vajudás után elkészült az erre vonatkozó törvényjavaslat s azt most küldötték meg az érdekképviseleteknek. A korlátolt felelősségű társaságnak a javaslat szerint legalább 2, de legfeljebb 5 tagja lehet. A törzstőkének legalább 10 000, egy tag törzsbetéteének legalább 200 P-t kell kiténni. Ha a társasági tőke nem elég, a társaság pótbefizetést követelhet tagjaitól és ha valamelyik nem fizet, ki is lehet zárni. A társaság legfőbb szerve a taggyűlés, melyben minden 100 P törzsbetét egy szavazatra jogosít. A társaság ügyeit általában az ügyvezető vezeti a társasági szerződés rendelkezései szerint, amely előírhatja a felügyelőbizottság létesítését is. Ha ez a törvény életbe lép, a kisebb kereskedelmi társaságok valószínűleg átalakulnak korlátolt felelősségű társaságokká, tekintve, hogy ezekben a tag magánvagyonra elkülöníthető a társaságba vitt vagyonról, így az nincs kockáztatva.

Vita a prágai sonka körül. Tudvalevőleg Magyarországól kizorult a prágai sonka, kizorult oly mérvben, hogy a korábbi 25 000 métermázsáról 1500 métermázsára csökkent az import. Kétséget sem szenved, hogy ennek oka a helyi sonkakészítőknek kiválósága, melyek sikeresen vehetik fel a versenyt a prágai áruval. Hogy tehát a sonkabehozatal csökkent, az a magyar hentesipar kiválóságának és szaktudásának érdeme. Nem látják be ezt azonban azok, akiknek érdeke a prágai sonkának Magyarországon való fogyasztása, tehát egyrészt a prágai gyárosok és másrészt az itteni ügynökeik. Ez utóbbiak egyike egy cikket írt, amelyben egyebek között a következőket mondja: „Minden kevésbé hozzáértő előtt is köztudomású, hogy a prágai sonka magyarországi importja csökkenéséhez eddig a hentesiparnak vajmi kevés köze van”. Erre a cikkre most megkapta a választ, amennyiben a Magyar Hűsítőiparosok Lapja vezérelékben mutatja ki a cikk tévedéseit és helytelen beállításait.

A szegedi cukrászok és vendéglősök beadványt intéztek a kereskedelmi és iparkamarához, valamint Szeged városának tanácsához, melyben az uccai fagyaltárusítás megrendszabályozását kérték.

Ipartestületi titkár a parlamentben. Sabatier Ágostont, a párisi mézáróipartestület titkárát a legutóbbi választások során Páris XVIII. kerületének képviselőjévé választották. A tiszteletére rendezett vacsorán az első felköszöntőt a sajtószindikátus elnök mondotta.

Képességvizsgálat a kézművesipar szolgálatában. A budapesti kárpitos ipartestület augusztus 1-én bevezette a leszerződő tanoncok pszichotechnikai vizsgálatát. A képességvizsgálat szerepe a pályaválasztás szempontjából olyan jelentékeny, hogy a többi ipartestületnek is azon kellene lenniük, hogy ezt az újítást ők is bevezessék. A szükséges képességeket úgy állapítják meg, hogy értelmes szakembereknek kérdezzék meg aziránt, akik tapasztalathól ismerik azokat az előfeltételeket, amely nélkül az illető iparostanonon hivatását nem tudná betölteni. A vizsgálat lehet gyakorlati és tisztán tudományos jellegű, amikor az iparimunkát kísérletek alapján elemeire bontják és ezekből az elemekből állapítják meg azokat a feltételeket, amelyek az illető munka jó elvégzéséhez szükségesek. Mind a két módszer együttes alkalmazása adja a legbiztosabb eredményt. Különös figyelmet szentelnek a tulajdonságoknak és képességeknek, amelyek gyakorlással fokozhatók. Ezeknek a megfontolásoknak és megállapításoknak alapján készítendő el a vizsgatervet, a vizsgálatokhoz szükséges eszközök és vizsgafeladatok. Eddig még egységes tervszerű megállapításokra nem jutottak, de általában kiterjed a vizsgálat: orvosi vizsgálatra a testi-alkalmasság szempontjából; az iskolai tanulmányain alapján szerzett ismeretek megvizsgálására és a tulajdonképeni alkalmassági vizsgára, illetve az alkalmasság fokának megállapítására. Ezek a vizsgálatok egyrészt alkalmasak arra, hogy a mestert megnyugtassák afelől, hogy a felveendő inasa alkalmas a mesterségre, viszont az inas szülei is megnyugodhatnak, hogy egy hozzáértő vizsgálóbizottság mondotta ki, hogy a fia alkalmas erre vagy arra a mesterségre.

A kereseti és jövedelmi adó elleni fellebbezésekről. A székesfővárosi kerületi adófelügyelőségek és a vidéki kir. adóhivatalok, ezekben a napokban tömegesen boesátanak ki felhívásokat azokhoz az adózókhoz, akik az 1928. évre kivetett kereseti adó, valamint jövedelem- és vagyonadó ellen fellebbezéssel éltek. E felhívások szerint az adóköteles a fellebbezésben foglalt állításait már fellebbezésében köteles bizonyítani és ha az elsőfoku kivetési eljárás során nem adott számszerű bevallást, fellebbezését az adófelügyelőségi bizottság csak abban az esetben veheti érdemi tárgyalás alá, ha a fellebbezéshez számszerű adóbevallást csatolt.

**GRÓF SOMSSICH TIHÁSZ
BORGÁZDASÁG- ÉS
KERESKEDELMI RT.**

KÖZPONTI IRODA
VI. TERFZ-KÖRUT 9. TELEFON 142-85

Tekintettel arra, hogy az adóztató hatóságok ilyen felhívást kivétel nélkül minden fellebbező adózónak kézbesítettek, tehát azoknak is, akik adóbevallásukat rendelkezésükben benyújtották és a fellebbezésükben foglalt állításukat az ahhoz mellékelte bizonyítékokkal (nyereség-veszteségszámla, mérleg, stb.) igazolták, természetes, hogy az utóbbiak további bizonyítékokat bemutatni nem tartoznak és elegendő, ha a felhívásra írásban adandó bélyegmentes válaszokban hivatkoznak arra, hogy a felhívásban előírt követelményeknek már megfeleltek. Azok az adózók pedig, akik fellebbezésükhöz bizonyítékokat nem csatoltak, akkor is szabályszerűen járnak el, ha a felhívásra adandó válaszokban megjelölik azokat a bizonyítékokat, amelyeket a felszólamlási bizottság tárgyalásán majd személyesen fognak bemutatni.

A Neptun gőzmosó rt. üzemét megkezdi. Gondos előkészület és kipróbálás után a kávésipar érdeklteiből alakult Neptun gőzmosógyár rt. üzemét a legközelebbi napokban megkezdi és az üzleti összeköttetés felvétele céljából a gyár megbízottai kártársainkat felfogják keresni. A gyár megalapítása iparunk sikerét jelenti, természetesen további prosperitása kártársaink támogatásától függ. Reméljük, hogy kártársaink, akiknek az együttes közérdekű munkásság eredményes voltát alkalmuk volt megismerni, iparunknak ezt a legifjabb alapítását is teljes lelkesedéssel fogják támogatni.

A wieni kávéipartestület elnökének jubileuma. Egkher Ferenc kereskedelmi tanácsos, a wieni testvértestület érdemes elnöke a közeli napokban üli önálló iparos voltának 36. születése 60 és elnökségének 20 éves fordulóját. Ez alkalomból a wieni testület szeptember 27-én diszvacsorára keretében meleg ünneplésben részesíti érdemes elnökét, akit szakmai körökben nálunk is sokan becsülnék és tisztelnek. Az ünnepő testület ipartestületünk elnökéhez intézett bartái levélben az ünnepségre meghívást küldött, mely meghívásnak előreláthatólag küldöttség útján fogunk megfelelni.

Falatozó iparra (büffet) nem adnak iparigazolványt. Adott esetből kifolyólag egyik iparhatóság megtagadta a kérelmezőtől falatozó (büffe) ipar gyakorlására szóló iparendély kiadását, azaz az indoklással, hogy a büffe szót elsősorban csak a vendéglők megjelölésére lehet használni, szóval a büffe a vendéglővel szoros kapcsolatban van és így a kereskedelmi miniszter idevonatkozó rendelete határozatlan kimondja, hogy a vendéglőipar köthető ipar, ezek szerint falatozó ipar gyakorlására szóló iparigazolvány kiállításának semmiféle törvényes alapja nincs.

„THONET—MUNDUS“
EGYESÜLT MAGYAR HAJLÍTOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST
IV. VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabutorok
kávéházak, vendéglők, szállodák számára,
közismerten legelsőrendű kivitelben.

Amnesziát a jövedéki kihágások ellen. A bor-sár és italmérők egyesülete beadvánnyal fordult a pénzügyminisztériumhoz, hogy a jövedéki kihágásokról szóló rendelet életbeléptetésének napjára elkövetett jövedéki kihágásokra a kormány adjon általános amnesziát. Ennek megadásával az érdekeltek megszabadulnának attól az állandó félelemtől, hogy régen elkövetett kihágási eseteket ismét újra vizsgálat tárgyává tesznek s viszont mindenki tisztában lehetne a jövőre vonatkozólag ilyen kihágási esetnek súlyosságával.

Miért robbannak fel a szódásüvegek? A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület az utóbbi meleg napokban sok esetben nyújtott olyanoknak segítséget, kiket felrobbant szódásüveg sebesített meg és éppen ezért a Mentők Egyesülete a következőkre figyelmezteti a közönséget Nagy melegben a szódavíz üvegben lévő szénsav erősebben terjed és az üveg belső falára nagyon erős nyomást gyakorol. A nyomásfokozódás hirtelen áll elő és a legerősebb akkor, ha a behűtött szódásüveg hirtelen a meleg levegő hatásának tesszük ki, például napra tesszük. Legerősebb a szénsav-fejlődés, ha a hidegről kivett üveget rázzuk, mert ilyenkor a szénsav felszabadulása rohamos. Eppen ezért a behűtött szódásüveget napra tenni, vagy azt rázni nem szabad, mert súlyos és komoly sérüléseket okozhat.

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.
VIII., József körút 38. Telefon: J. 392-77

Mielőtt teát vásárol, próbálja ki legújabb eredeti teakeverékeinket.

Teavásárlás ügyében.

A legnagyobb angol világegyekkel karöltve, — melyeknek nagyszabású teültetvényeik vannak Indiában és Kínában — sikerült olyan teakeverékeket előállítanunk, melyek színre, zamatra, erősség tekintetében messze felülmúlják a kávé-soknál eddig forgalomban levő minőségeiket. E keverék idej szüretelésű friss termései teakból készülnek és most vannak utban Colombóból Triszest felé úgy, hogy azok ideérkezését augusztus végére várjuk. E teákat 2½ és 5 kg-os eredeti ládáknak hozzuk forgalomba, amely esomagolás a külföldön bevált módszer szerint legjobban megfelel a kávé céljainak, tekintve, hogy nem kell kibontás után nagyobb mennyiségű teát nyitott állapotban raktáron tartania. Megjegyezzük, hogy ezen célszerű eredeti esomagolás a teák árát egyáltalán nem drágítja, mert e célra igen olcsó esomagolási módot használunk.

Mielőtt tehát teavásárlásra magát elhatározza, tisztelettel kérjük, szíveskedjék ezen legújabb teakeverékeinket okvetlenül kipróbálni és tőlünk azokra nézve mintát és árajánlatot okvetlenül bekérni. A megvásárolt teát szívesen szállítjuk folytatólagosan 2½ kg-os vagy 5 kg-os tételekben; a számla a mindenkor szállítástól számítva fizetendő.

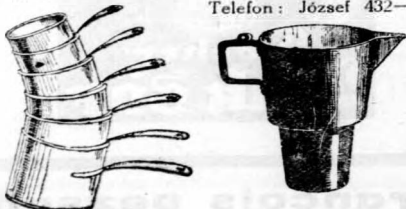
Állandóan raktáron tartunk továbbá friss termései Darjiling, Ceemun, Ceylon, Orange-Pecco, Souchong, Jáva teát és eredeti Lipton teakeverékeket.

Ugyanevak rendelkezésre állunk 40-60% rummal, elsőrangú vágott jamaikai rummal, úgyszintén vágás céljaira teljesen garantáltan tiszta 76%-os angol rummal, a legolcsóbb árakon.

Bérbeadó kávéház. Szeged város legforgalmasabb helyén lévő „Proféta” vendéglő, étterem, kávéház és esetleg szálloda céljaira is alkalmas, azonnal bérbeadó. Szíves érdeklődők ipartestületünk irodájához forduljanak, ahol közelebbi felvilágosítást nyerhetnek.

REISZ SÁNDOR

rémüipari és cinező vállalata
Budapest, VII., Dob ucca 107 sz., Rottenbiller ucca sarok.
Telefon: József ucca 432-27.

Állandó nagy raktár hávéházi és éttermi edényekben. Ónozások 6 órán belül, teljes felölés mellett eszközöltetnek. Kávéházi beinmarie (Premerie) falazását éjjeli órákban is vállalom.

Figyeljünk! PIATNIK NÁNDOR

ÉS FIAI BUDAPEST
magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. Óvakodjunk a rossz utánzásoktól.

Magyar Játékkártyagyár R.-T.
PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI
Budapest, VII., Rottenbiller ucca 17.
Telefon: J. 310-63. — Alapított 1824.

Kávéházi és vendéglői papíráru

u. m. szalvéta, tálpapír, körl. papír, szalmaszál stb. nagyban gyártója a legversenyképebb árakon
EISER PAPIRÁRUGYÁR
IX., Lónyai ucca 18. — Telefon: Aut. 864-07.
A Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T. kizárólagos szállítója

Az eredeti
SIDOL

fém-, ablak- és márványtisztításra
a legalkalmasabb!

Göztel Lípót Vegyilermékek Gyára. Tel.: J. 316-19

Fried Zsigmond és Fia

műsztergályos
kávéházi és vendéglői berendezések
Budapest, VI., Király u. 39.
Telefon: József 428-14.

FRIED ZSIGMOND.

**A legjobban bevált fridolgolyók
egyedüli készítője.**

Vétel és eladás!

**Paplan, matrác,
gyapjútakaró**

és mindenfajta
ágynemű
a 70 éve fennálló

Steinschneider cég
IV., Váci ucca 28 és
VII., Király ucca 79
üzleteiben a leg-
jobb minőségben.

Pehelypaplanai nem pelyhedzenek.

KLEIN JAKAB

alpaccárugyára
Budapest, VIII., Losonezi u. 15.
Városi üzlet: VI., Király ucca 74.
Telefon: József 435-52.

Szállít raktárról mindennemű kávéházi és vendéglői alpaccá-feszerelést.

Mindennemű javítást saját gyáramban eszközölök.

WALDMANN SÁNDOR
BUDAPEST, VI., JÓKAI UCCA 6. SZ.

Telefon: Aut. 102-74.
M. kir. postatakarékpénztári számla 23737.

Egészségügyi-, víz-, gőz-, légszeszszerezvények, fayencmosdók, pissoirok, kézmosdók, klosettberendezések kereskedése

A Budapesti **KRÉTA** Vegyészeti Gyár
és Kereskedelmi Részvénytársaság
IX., Közraktár ucca 12. ☉ Telefon: Aut. 863-51

kiváló minőségű kávéházi
fábla-kréta és dáko-kréta

gyártmányai kaphatók

a Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.-nál
Budapest, VIII., József körút 38. Telefon: J. 392-77

Billiárdasztalok, éttermi és kávéházi asztalok, székek, alpakka- és chinaezüs-árak, berndorfi evőeszközök és az összes kávéházi és vendéglői cikkek nagy raktára. (Új és használt.)
Porcellán és üvegáru.

Legolcsóbb árak!

**Költségvetés,
árjegyzék díjtalanul.**

WADLSTEINER F.
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA UCCA 5. SZ.

Kávéházi és vendéglői berendezések.
Különlegességek üveg- és porcellánedényekben.

TELEFON: AUT. 814-14.

Hüttl, Bán és Mihalik

ezelőtt
Első Magyar Üveggyár R.-T. főraktára
Budapest, V., Vörösmarty tér 1. sz.
Telefon: Aut. 811-35.

Vendéglői, kávéházi és szállodai porcellán- és üvegáruk a legnagyobb választéka külön ezen célra berendezett osztályunkban.

V., József tér 11. — Tel.: Aut. 802-06

A legkiválóbb Szent István
sörkülönlegesség

Porter sör

a Polgári Serfözde gyártmánya

Kristály forrásvíz legyen mindennapi italod

Az adóbehajtási illetékekről. A közadókezelési szabályok megmondják ugyan, hogy adóbehajtási illeték fejében a foganatósított, vagy megkísérelt zálogolásért 4%, az árverés megkísérléséért, vagy megtartásáért további 6% adóbehajtási illetéket lehet számítani, nem rendelkeznek azonban arról, hogy milyen összeg alkotja az adóbehajtási illeték kiszámításának alapját, hogy maga a hátralékos adótartozás-e, vagy pedig a hátralék után felszaporodott késedelmi kamatok és adóptótlékok összege is, amely igen sok esetben eléri, vagy túlhaladja magát a tőketartozást.

Az adóbehajtási illeték annak a községnek, városnak a bevétele, amely a behajtási eljárást végzi és így a közadókezelési szabályok említett hézagát kihasználva, általánosságban szokás az, hogy a behajtást végző község, vagy város a zálogolás előtt hozzáesapja a tőkehátralékhoz a késedelmi kamatok és adóptótlékok összegét is és az egész összeg után számítja az adóbehajtási illetéket.

Hogy ez a szokás megfelel-e a pénzügyminisztérium intencióinak, azt alig hisszük, de egyébként is méltánytalan, hogy az adóbehajtási illetéket nem csupán a hátralékos tőke, hanem annak járuléka után is felszámítsák, holott maga a behajtási illeték is egyik járuléka az adóhátralék-nak.

Az a kevésbé méltányos rendelkezés, mely az adózó fizetményéből, vagy a behajtás során befolyó összegből legelsősorban a késedelmi kamatokat (adóptótlékok) számoltatja el s csak az esetleges többletet írja a hátralékos adótartozás csökkentésére, még méltánytalanabbá válik azért, hogy a járulékok után is felszámítják az adóbehajtási illetéket, aminek igen gyakran az a következménye, hogy a lefizetett, vagy behajtott összegek teljes egészükben a késedelmi kamatokra s adóbehajtási illetékekre jutnak. A tartozás pedig marad a régi, megszaporodva ismét az időközi késedelmi kamatokkal.

Kívánatos volna, a a pénzügyi kormány, mely hír szerint erélyes rendelet kiadására készül az adózók felesleges zaklatása ellen, tüzetes revízió alá venni egyúttal a közadókezelési szabályok számos rendelkezését is, melyeknek merev alkalmazása szüli az adózók legnagyobb elkeseredését s számos esetben tönkretételüket.

Ezek közé tartozik az adóbehajtási illeték maga is, amely ma már valóságos külön községi pótdadóvá vált, melynek megszerzése a behajtással megbízott község legfőbb törekvése, még a legpontosabban fizető adózó terhére is, ha egyszer akár pillanatnyi szorultságában, akár talán csak a fizetési nap véletlen elmulasztásával a legkisebb késedelembe esett.

A legutolsó pénzügyminiszteri jelentés beszámolója az 1927—28. költségvetési év eredményéről. A pénzügyminiszter jelentése híven tükrözteti vissza hazánk gazdasági betegségeit. A fizetésekreptelenségek, esősepek és munkanélküliek száma szaporodik ugyanakkor, mikor az állam bevételei jelentős többletet mutatnak. Egyedül a forgalmiadókból tizenegymillió pengővel több folyt be az előirányítottnál.

A háztulajdonos köteles a házat jókarba helyezni. A fővárosi építésügyi szabályzat tudvaleg úgy rendelkezik, hogy a háztulajdonos tartozik az elhanyagolt, vagy feltűnően disztelen építmények jókarbahelyezéséről gondoskodni. A háború alatt és a lakberek lekötöttsége idején ez a kötelezettség szünetelt, később egy ideig áthárult legalább a belső jókarbantartás, a lakókra. A legutóbbi lakásrendelet azonban visszaállította a háziurak ezen kötelezettségét a lakberek közel arányaránsra emelkedése ellenében. Ez a lakbérrendelet ez év február elején lépett életbe, de a háztulajdonosok túlnyomó nagyrésze, minden előző fogadkozásuk ellenére, nem tett eleget ennek a kötelezettségnek. Minthogy az idén az építkezés majdnem teljesen szünetel és közel tizezer építészakmai iparos munka és kereseti lehetőség nélkül szűkölködik, a Kézműiparosok és Kereskedők Országos Szövetségének építőipari szakosztálya beadvánnyal fordult az óváros tanácsához, azzal a kérséssel, rendelje el és ellenőrizze szigorúan az Építésügyi szabályzat vonatkozó szakaszainak pontos betartását. A KÉKOS most a székesfőváros tanácsától 105.366—1928. III. sz. alatt a következő határozatot kapta kézhez:

Tárgy: Intézkedés az elhanyagolt állapotban levő építmények jókarbahelyezésének elrendelése iránt. — Határozat: A tanács utasítja az I—X. kerületi előjáróságokat, hogy az Építésügyi szabályzat 534—537/a paragrafusainak megfelelően az elhanyagolt, feltűnően disztelen építmények jókarba helyezését saját hatáskörében rendelje el és határozatának pontos betartását szigorúan ellenőrizze. Erről a tanács a tanács III. ügyszókönyvét és az I—X. ker. előjáróságokat felzetén értesíti Budapest, 1928. július 13. A székesfőváros tanácsa: Liber sk., alpolgármester h.

Kávéházi, vendéglői, szanatóriumi vagy penziói üzemvezetésben kiválóan szakavatott úrinő legjobb referenciákkal ajánlkozik. Megkeresések „Nagyüzem” jellegre kéretnek, e lap kiadójába.

Szállodák és éttermek rádiója. A kereskedelmiügyi miniszter a szállodák és éttermekben felszerelt rádió engedélydíjakat f. é. július 1-től a következőképpen állapította meg:

1. Szállodák, vendéglők, éttermek, kávéházak, szanatóriumok, penziók és más hasonló nyilvános helyiségek tulajdonosai, bérlői, a helyiségeikben felszerelt egyes rádióvevő berendezés, illetőleg vevőkészülék után csak a rendes használatra megállapított díjat (havonként 2.40 pengő) kötelesek fizetni, még abban az esetben is, hogyha a vevőkészüléket ugyanazon házon, illetőleg telken belül hangosan beszélő vagy hallgatók útján leágaztatják a tulajdonukat képező, vagy általuk bérelt helyiségekbe (étterem, kávéház, olvasóterem, vendégszoba stb.), feltéve ha a leágaztatásért, illetőleg rádió hallgatásáért vendégeiktől semmiféle címen külön díjat nem szednek, továbbá, hogy az illető helyiség, amelybe a készüléket leágaztatják, a nyilvános helyiség tulajdonosának vagy bérlőjének saját kezelésében áll és nincsen másoknak bérbeadva vagy magánlakásul nem szolgál.

2. Ha a nyilvános helyiség tulajdonosa vagy bérlője a vendégszobákat kivéve, olyan helyiségekbe ágaztatja le a vevőberendezést, amely helyiség másnak van bérbeadva, illetőleg albérletbe adva (pl. szállodákhoz tartozó éttermet a szállodás bérbeadja vagy az illető helyiség magánlakásul szolgál), az ilyen elágaztatást a rádiórendelet 26. szakasza értelmében önálló berendezésnek kell tekinteni és a használati díjat annyiszor kell felszámítani és annyi engedélykíratot kell kiállítani, ahány bérbeadott helyiségben, illetőleg magánlakásba az engedélyes, a vevőberendezést leágaztatni kívánja.

3. Végre abban az esetben, ha nyilvános helyiség tulajdonosa vagy bérlője a rádió hallgatásáért valamiféle címen külön díjat szed, a berendezést kiterjesztett használatnak kell tekinteni s minden egyes vevőkészülék és leágaztatás után kiterjesztett használatért megállapított díjat, Budapest és Újpesten 24 pengőt, vidéken 7.20 pengőt havonként annyiszor kell beszélni, ahány helyiségbe a nyilvános helyiség tulajdonosa vagy bérlője leágaztatja a vevőberendezést.

VILLANYI

PEZSGŐ

KÖZPONTI IRODA: V., BÉLA U. 8.

Kávéházi és vendéglői berendezések
új és használt állapotban
legolcsóbban
beszerezhetők

Róth Jenőné
Budapest, VII., Valero ucca 1. szám

JÉG szállítását vállalja
és kifogástalanul teljesíti
ERZSEBET JÉGGYÁR
RECHNITZER ÉS BRUCKNER cég
Budapest, VII., Hajtsár út 153.
Telefon: József 396—32.

A. MALÁTA-PEZSGŐ-SÖR
HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZET
EGYRÉSZÉT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA.
GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBANYAN.

Püspöki uradalmi
bérpince r.t. Vác
Központi iroda: Budapest V. Zrínyi-u. 7.
Telefon: 13-32, 19-40.
Magyar palackos-bor különlegességek.

Garantált teljes zsírtartalalmú

sajtjainkmindenütt
beszerzhetők:
Pálpusztai-sajt,
Derby-sajt,
Romadour,
Imperiál.Óvári, Trappista, Casino, Roquefort,
Roquefort dobozos.**Derby Sajt és Vajtermelő Részvénytársaság**Központi árusító-telep: Budapest, VIII.,
Tömö ucca 33 a. sz. Telefon: József 361-10**KOLÉNYI KORNÉL**

KONZERVGYÁR, BUDAPEST

CÉG ALAPITVA: 1879. • TELEFON: J. 323—00

Jammjei elsőrangúak!**Kajsziabarack-íz**
minőségben felülmúlhatatlan!

Kapható:

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.
Budapest, VIII., József körút 38. Telefon J. 392-77**Tokaji konyak****Anima Tokaj** konyak-likőr
Első Tokaji Konyakgyár R.-T. Tokaj.**François pezsgő**Transylvania
Cremant rosé
Batthyány brut

Telefon: Teréz 236—66.